

Управління
ШКОЛОЮ

УДК 373.091.018.5:
37.014.552

**Тетяна
ВОЛЬСЬКА**

Завідувач районного методичного кабінету Комунальної установи «Великопететиський районний центр по обслуговуванню закладів освіти» Великопететиської районної ради Херсонської області

**Валентина
СТАСЕНКО**

Директор Комунального закладу «Рубанівський опорний заклад загальної середньої освіти I – III ступенів» Великопететиської районної ради Херсонської області

СТВОРЕННЯ ОПОРНОГО ЗАКЛАДУ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ

У статті розкрито вплив децентралізації на освітню галузь, процес становлення сільської опорної школи, окреслено особливості діяльності освітнього закладу та спрямованість на кінцевий результат, наголошено на ключовій ролі особистості вчителя.

Ключові слова: шкільна освіта, кардинальні реформи, середня школа, якісна освіта, система, базова школа, процес децентралізації.

Постановка проблеми. Зміни, що відбуваються сьогодні у світі, ситуація в країні не могли не торкнутися освітньої галузі. Чергова промислова революція не лише виявляє недоліки сучасної освіти, а й однозначно демонструє виклики щодо неї. Крім того, в Україні з прийняттям Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади, Законів «Про співробітництво територіальних громад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» запущено процес децентралізації, який передбачає реформування всіх сфер життєдіяльності як держави, так і місцевих громад. Найпоширенішим сектором послуг, необхідним населенню, є освіта. Тож зрозуміло, чому уряд реформу освіти визначив як одну з основних.

Отже, децентралізація, а також непроста демографічна ситуація вплинули на освітню галузь. Це сприяло виникненню опорних шкіл,

які створено для рівного доступу всіх дітей до якісної освіти, раціонального й ефективного використання ресурсів, та є одним із механізмів реформування системи загальної середньої освіти й упорядкування шкільної мережі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом до проблеми реформування освітньої галузі в процесі децентралізації влади в Україні зверталися науковці і практики Л. Белова, І. Попова та О. Юхоу, Н. Тарасенко, Л. Юрчук, Д. Дзвінчук, В. Луговий, Г. Єльнікова, Н. Протасова, Р. Пастушенко, Л. Григорович, С. Крисюк, М. Набока, І. Лопушинський та ін. У своїх наукових розвідках вони зосереджують увагу на проблемах реформування освітньої галузі, використання при цьому зарубіжного, насамперед європейського досвіду [2].

Метою нашої статті є розкриття процесу становлення сільської опорної школи, особливостей її функціонування в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні освіта – явище складне й різнопланове.

Галузь, яка має забезпечити потреби суспільства у відтворенні й передачі знань, умінь, навичок, підготовці нових поколінь до життя, суб'єктів соціальної дії для розв'язання економічних, соціальних, культурних проблем, що стоять перед людством. У житті людини навчання займає досить тривалий період. Тому погоджуємося з думкою Л. Гриневич, що школа потрібна для того, аби наші діти здобували якісну освіту, яка стане для них квитком у майбутнє. І тому наша мета – підвезти учнів до якісної, добре обладнаної школи, в якій є хороші вчителі [1].

Якщо створення об'єднаної територіальної громади в нашому районі лише в процесі створення, то що стосується оптимізації шкіл – ці процеси вже відбулися. Зважаючи на складну демографічну ситуацію та глобалізацію в сільській місцевості діяли школи з малою наповнюваністю, які не могли забезпечити належної якості навчання, бо через малу кількість дітей педагоги не могли використовувати під час освітнього процесу інноваційні форми роботи. Крім того, у таких школах відсутня конкуренція між однолітками. Це також неповні класи, де діти навчалися за індивідуальним графіком, що призводило до зменшення кількості годин з предметів, які викладаються в школі, тож більшу частину навчального матеріалу учні мали опановувати самостійно вдома. Тож логічно, що такі малокомплектні школи стали філіями опорних шкіл.

Звичайно, шлях створення опорної школи зовсім нелегкий. Основним соціальним ризиком став спротив місцевих громад. З огляду на це у першу чергу забезпечено проведення серед громадськості інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо створення опорного закладу та його філій. Спілкувалися насамперед з головами сільрад, виступали на зборах села. Найбільше батьки переживали не за освіту, а за те, що дітям доведеться їздити. І тут вже їм треба було визначи-

тися, яка освіта треба малечі, бо вчителі, які ведуть по кілька шкільних предметів, не можуть дати дітям повноцінні знання. **Проведена робота дала результати.**

Рубанівську загальноосвітню школу I–III ступенів № 1 Рубанівської сільської ради Великопетиського району Херсонської області збудовано в 1973 р. У 2017 р. вона набула статусу опорного закладу, що сприяло ефективному використанню

та розвитку сильних сторін освітнього закладу. Опорний заклад має філії: Рубанівський «Заклад загальної середньої освіти I–II ступенів» та Демидівський освітній комплекс «Заклад загальної середньої освіти I ступеня – заклад дошкільної освіти».

Структура закладу забезпечує рівний доступ до якісної освіти та належні умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Статус Hub school, по-перше, потребує від школи мобільності, розуміння вимог сьогодення, конкурентоздатності в наданні освітніх послуг. По-друге, змусив переглянути розподіл функціональних обов'язків, професійний склад працівників, відрегулювати систему внутрішкільного контролю. **Як результат – новий рівень педагогічної діяль-**

Тетяна ВОЛЬСЬКА

Валентина СТАСЕНКО

Зміни на краще залежать від ідей, людей і фінансування. Наша школа поліпшила своє матеріально-технічне забезпечення, проте говорити про максимальну належні умови для учнів поки що не доводиться

ности: забезпечення наступності, починаючи з дошкілля, введення посади педагога-організатора, розширення мережі гурткової роботи, упровадження в навчальні плани програм курсів соціалізму чого та здоров'язбережувального напрямів.

Пріоритетними напрямками в діяльності школи є формування високого рівня інформаційної культури кожного члена громади, держави, упровадження сучасних інформаційних технологій у освітній процес.

Концепцію діяльності закладу розроблено на основі Законів України «Про освіту», Конституції України, Національної доктрини розвитку освіти, Державної національної програми «Освіта України XXI століття». Вона ґрунтується на моделі «Школа для всіх», мета якої – забезпечення розбудови освітнього простору, у якому особистість із раннього дитинства усвідомлювала б свою спільну значущість і через систему ціннісних ставлень набувала досвіду взаємодії з соціумом.

Головними завданнями є створення освітнього середовища, яке:

- соціально, ментально і культурно відтворює потреби суспільства й держави;
- органічно входить у національну та міжнародну системи освіти;
- формує всебічно розвинену та соціально зрілу особистість, яка володіє вміннями й навичками, необхідними людині XXI століття [3].

Актуальними настановами педагогічного колективу є **формування в учнів компетенцій:**

- бути гнучким, мобільним, уміти інтегруватися в динамічне су-

спільство, презентувати себе на ринку праці;

- критично мислити;
- використовувати знання як інструмент для розв'язання життєвих проблем;
- приймати нестандартні рішення, відповідати за них;
- володіти комунікативною культурою, уміти працювати в команді;
- цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації у професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави;
- уміння здобувати, аналізувати інформацію, отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку й самовдосконалення;
- бути здатним до власного вибору з численних альтернатив, що пропонує сучасне життя.

Педагогічний колектив Комунального закладу «Рубанівський опорний заклад загальної середньої освіти I–III ступенів» крокує в ногу з вимогами сьогодення. Протягом останніх років у школі триває інтенсивне переосмислення підходів до організації процесу навчання, колектив долає стереотипи педагогічного мислення, здійснює глибинні системні перетворення. База опорного закладу дає можливість презентувати **основні напрями роботи педагогічного колективу** щодо підтримки та розвитку талановитої й обдарованої молоді:

- система підготовки вчителя до роботи з обдарованими дітьми;
- організація позаурочної діяльності учнів, що передбачає інтелектуальну, науково-дослідницьку, художньо-естетичну, творчу діяльність;

- забезпечення наукової насиченості змісту занять, упровадження інноваційних педагогічних технологій, перспективного педагогічного досвіду;
- удосконалення системи роботи з батьками обдарованих учнів;
- стимулювання участі обдарованої молоді в конкурсах, олімпіадах, турнірах тощо.

Така система роботи має позитивний результат. Протягом 5 років підвищилася якість знань учнів, з'явилися перемоги в обласному етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад з української мови та літератури, астрономії, географії, фізики. Учні – призери обласних та всеукраїнських конкурсів, спортивних змагань. Зразкова циркова студія «Арлекіно» (керівник **Стадніченко Н.М.**) вже котрий рік поспіль є переможцем регіональних та всеукраїнських фестивалів циркових колективів.

Сучасний учень нашого закладу – це розвинена, нестандартна особистість, вимоглива до свого наставника. Саме учень спонукає вчителя до творчої педагогічної діяльності. **Наше основне завдання – демонструвати підвищення якості освіти в опорній школі, щоб батьки розуміли: нехай це й далі від дому, але умови для навчання там кращі.**

ВИСНОВКИ. Створення і функціонування опорної школи – справа непроста, пов'язана, з одного боку, з децентралізацією, а з іншого – з розв'язанням проблеми забезпечення рівного доступу до якісної освіти та подолання суттєвої відмінності між результатами навченості учнів навчальних закладів, розташованих у містах і сільській місцевості. Створення опорних шкіл також сприяє зменшенню малокомплектних навчальних закладів, навчання в яких складно назвати якісним та економічно вигідним.

Реформування – непросте завдання. Зміни на краще передусім залежать від ідей і людей, однак і фінансування – надзвичайно важливе. Наша школа поліпшила своє матеріально-технічне забезпечення, проте

говорити про максимально належні умови для учнів поки що не доводиться.

Педагогічний колектив комунального закладу «Рубанівський опорний заклад загальної середньої освіти I–III ступенів» буде щедро віддавати вихованцям тепло й щирість своїх душ. Нехай нам допоможе в цьому віра у світле майбутнє нашого народу, наших дітей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриневич Л. Тенденції децентралізації управління базовою освітою в сучасній Польщі. Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.disser.com.ua/ytent/36482.html> 1 (дата звернення 29.04.2018).
2. Попова І. М. Освітня реформа в умовах децентралізації влади в Україні. «Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи»: збірник матеріалів 7-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції / за наук. ред. проф. Ю.М. Бардачова [та ін.]. – Херсон: ХНТУ, 2016. – С. 144-147.
3. Юрчук Л. Тенденції децентралізації управління освітою в Україні / Юрчук Л. // Вісник Національної академії державного управління при Президенті України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2009-4-36.pdf> (дата звернення 29.04.2018).

Татьяна Вольская, Валентина Стасенко

Создание опорного учреждения в условиях децентрализации

В статье раскрыто влияние децентрализации на образовательную отрасль, процесс становления сельской опорной школы, определены особенности деятельности образовательного учреждения и направленность на конечный результат, отмечается ключевая роль личности учителя.

Ключевые слова: школьное образование, кардинальные реформы, средняя школа, качественное образование, система, базовая школа, процесс децентрализации.

Tetiana Volska, Valentyna Stasenko
The formation of Hug School in the context of decentralization

The article shows the influence of decentralization on the sphere of education and on the process of formation of the rural Hug School. The article outlines the particularities of the activity of the Educational Institution and its aim at the final result. The article underlines the key role of the personality of a teacher.

Keywords: school education, radical reforms, secondary school, qualitative education, system, base school, the process of decentralization.